

उल्हासनगर महानगरपालिका, उल्हासनगर

जा.क्र. उमपा/आ.का./४३१/२०२१

दिनांक : १२ नोव्हेंबर, २०२१

: परिपत्रक :

विषय :- ब्रेक द चेन अंतर्गत सुधारित मार्गदर्शक सूचना

धार्मिक स्थळे/प्रार्थना स्थळे ज्येष्ठ नागरिक व गरोदर माता यांच्याकरिता खुली करणेबाबत..

संदर्भ :- १) भारतीय साथ रोग नियंत्रण अधिनियम, १८९७

२) आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५

३) महाराष्ट्र शासन, अधिसूचना, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय,
मुंबई, दि. १३ मार्च, २०२०

४) महसूल व वने, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुर्नवसन विभाग, महाराष्ट्र
शासन यांचेकडील आदेश क्र. DMU-२०२०/C.R.१२/DisM-१,
दि. ४ जून, २०२१, दि. १७ जून, २०२१, दि. २५ जून, २०२१

५) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र शासन यांचेकडील आदेश क्र.कोरोना २०२१/
सी.आर.३६६/आरोग्य-५ दि.११ ऑगस्ट, २१, दि.१६ ऑगस्ट, २१ दि.२४ सप्टेंबर, २१

६) परिपत्रक क्र.उमपा/आ.का./३७३/२०२१ दिनांक १ ऑक्टोबर, २०२१

७) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महाराष्ट्र शासन यांचेकडील आदेश क्र.कोरोना २०२१/
सी.आर.३६६/आरोग्य-५ दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२१

ज्या अर्थी, सध्या जगभरात पसरलेल्या कोरोना विषाणूची लागण राज्यातील काही भागात झाली आहे. सदर रोगाचा प्रसार टाळण्यासाठी शासनाने राज्यभर अनेक प्रतिबंधात्मक उपाययोजना लागू केल्या आहेत. त्यादृष्टीने राज्य शासनाने कोरोना विषाणूचा (COVID-१९) प्रारंभ रोखण्यासाठी राज्यात साथरोग प्रतिबंधात्मक कायदा, १८९७ दिनांक १३ मार्च, २०२० पासून लागू करून खंड २, ३ व ४ मधील तरतूदीनुसार अधिसूचना निर्गमित केलेली आहे.

ज्या अर्थी, वरील अधिनियम व नियमानुसार साथरोग अधिनियमाच्या खंड २(१) नुसार महानगरपालिका आयुक्त हे सक्षम प्राधिकारी घोषित करून त्यांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रात कोव्हिड १९ वर नियंत्रण आणण्यासाठी व त्याचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी ज्या उपाययोजना करणे आवश्यक आहे त्या करण्यासाठी ते सक्षम असतील असे घोषित करण्यात आले आहे.

ज्या अर्थी, संदर्भिय शासन आदेश क्र. ७ अन्वये दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२१ पासून राज्यातील धार्मिक स्थळे /प्रार्थना स्थळे (प्रतिबंधित क्षेत्रातील धार्मिक स्थळे/प्रार्थना स्थळे वगळून) मध्ये ज्येष्ठ नागरिक व गरोदर माता यांना प्रवेश देणेची मुभा देण्यात आली आहे, त्यासह यापूर्वी संदर्भ क्र. ६ मधील जोडलेल्या जोडपत्र-अ मधील अटी व शर्तीसह वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना व नियमांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.

आणि ज्याअर्थी, मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांनी MISSION BEGIN AGAIN च्या अनुषंगाने यापूर्वी वेळोवेळी आदेश पारित केले आहेत. त्यासह मा.मुख्य सचिव यांचे स्वाक्षरीने सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांनी दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२१ रोजीच्या ब्रेक द चेन अंतर्गत ज्येष्ठ नागरिक व गरोदर माता यांना धार्मिक स्थळे/प्रार्थना स्थळे मध्ये प्रवेश देणेबाबत सुधारित निर्देश संदर्भ क्र. ७ अन्वये पारित केलेले आहेत.

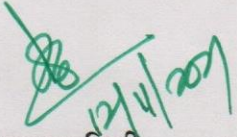
त्याअर्थी, साथरोग प्रतिबंधक अधिनियम १८९७ च्या कलम २ अन्वये, तसेच आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ च्या सर्व संबंधित तरतुदींसह प्राप्त अधिकारांचा वापर करुन आयुक्त, उल्हासनगर महानगरपालिका, उल्हासनगर हे शासनाने जाहीर केल्याप्रमाणे धार्मिक स्थळे व प्रार्थना स्थळांसाठी (प्रतिबंधित क्षेत्रातील धार्मिक स्थळे/प्रार्थना स्थळे वगळून) संदर्भ क्र. ७ मधील शासन आदेशातील अटी व शर्ती उल्हासनगर महानगरपालिका हद्दीमध्ये दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजीपासून जसेच्या तसे लागु करीत आहे. सर्व संबंधितांनी याची नोंद घ्यावी.

तसेच दरम्यानच्या कालावधीत शासनाकडून अन्य कोणत्याही सूचना/आदेश प्राप्त झाल्यास त्यांचे अनुपालन करणे देखील बंधनकारक असेल.

उक्त आदेशाची सर्व संबंधितांनी तात्काळ अंमलबजावणी करावी. सदरहू आदेशाची अंमलबजावणी करण्यास कोणत्याही व्यक्तीने टाळाटाळ केल्यास विरोध दर्शविल्यास संबंधितांचे विरुद्ध आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ मधील कलम ५१ ते ६०, साथरोग नियंत्रण अधिनियम, १८९७ व भारतीय दंड संहिता, १८६० कलम, १८८ मधील तरतुदीनुसार दंडनीय व कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

सदर आदेशाची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

सहपत्र :- शासन आदेश क्र.कोरोना २०२१/सी.आर.३६६/आरोग्य-५
दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२१

(डॉ.राजा दयानिधी, भा.प्र.से.)
आयुक्त
उल्हासनगर महानगरपालिका

प्रत-

१. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव.
२. मा. पालकमंत्री तथा मंत्री नगरविकास विभाग महोदयांचे खाजगी सचिव.
३. मा. मुख्य सचिव महोदयांचे विशेष कार्य अधिकारी.
४. मा. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग.
५. मा. जिल्हाधिकारी, ठाणे.
६. मा. पोलीस आयुक्त, ठाणे.
७. मा.महापौर, मा.उप महापौर, मा.सभापती स्थायी समिती, मा.सभागृह नेता, मा.विरोधी पक्षनेता, मा.सभापती प्रभाग समिती, सर्व गटनेता, सर्व सन्माननीय महापालिका सदस्य यांचेकडे माहितीसाठी.
८. मा.सभापती, महिला व बालकल्याण समिती/आरोग्य परिक्षण व वैद्यकीय सहाय्य समिती/महसूल समिती/पाणी पुरवठा व मलनिस्सारण समिती/सार्वजनिक बांधकाम समिती/नियोजन व विकास समिती/पूर्व प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण समिती/गलिच्छ वस्ती निर्मुलन समिती/क्रिडा समाज कल्याण व सांस्कृतिक कार्यक्रम समिती.
९. मा.पोलिस उप आयुक्त, परिमंडळ - ४, उल्हासनगर.
१०. सहाय्यक पोलिस आयुक्त, उल्हासनगर/अंबरनाथ.
११. वरिष्ठ पोलिस निरीक्षक, उल्हासनगर/मध्यवर्ती/विठ्ठलवाडी/हिललाईन/शिवाजीनगर पोलिस स्टेशन.
१२. जनसंपर्क अधिकारी, उ.म.पा. यांनी सदर आदेशाची उचित माध्यमांद्वारे जास्तीत जास्त प्रसिध्दी करावी.
१३. अतिरिक्त आयुक्त, उप आयुक्त(मुख्यालय), सर्व उप आयुक्त, सर्व विभागप्रमुख, उल्हासनगर महानगरपालिका.
१४. सर्व सहाय्यक आयुक्त, प्रभाग समिती कार्यालये.
१५. सिस्टीम मॅनेजर, संगणक विभाग यांजकडे महानगरपालिकेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्दीसाठी.
१६. सर्व धार्मिक स्थळे/प्रार्थना स्थळे व्यवस्थापक, उल्हासनगर

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
गो.ते.रुग्णालय संकुल इमारत
१० वा मजला, मुंबई-४००००१
क्रमांक-कोरोना २०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५
दिनांक : १० नोव्हेंबर, २०२१.

संदर्भ :

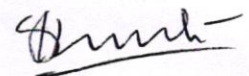
- १) साथरोग अधिनियम, १८९७
- २) आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५
- ३) भारतीय दंड संहिता, १८६०
- ४) महसूल व वन, आपत्ती निवारण मदत व पुनर्वसन विभाग आदेश क्र. डीएमयू-२०२०/
प्र.क्र.९२/आपत्ती-१, दि. ४ जून, १७ जून व २५ जून, २०२१.
- ५) सार्वजनिक आरोग्य विभाग आदेश क्र.कोरोना २०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५, दि.११.८.२०२१
- ६) सार्वजनिक आरोग्य विभाग आदेश क्र.कोरोना २०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५, दि.१६.८.२०२१
- ७) सार्वजनिक आरोग्य विभाग आदेश क्र.कोरोना २०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५, दि.२४.९.२०२१

आदेश

ब्रेक द चेन : धार्मिक स्थाने / प्रार्थना स्थळे (जेष्ठ नागरिक व गरोदर महिलांसाठी) खुली करणेबाबत

ज्या अर्थी आपत्ती निवारण कायदा, २००५ नुसार सक्षम प्राधिकारी म्हणून अध्यक्ष, राज्य व्यवस्थापन समिती यांनी उपरोक्त आदेश पारित केलेले आहेत. त्याअर्थी आता या आदेशानुसार, ज्या ६५ वर्षावरील जेष्ठ नागरिक व गरोदर स्त्रियांचे कोविड-१९ प्रतिबंधात्मक लसीकरण पूर्ण झालेले आहे व लसीकरणाच्या दुस-या मात्रेनंतर १४ दिवस पूर्ण झालेले आहेत अशा ६५ वर्षावरील जेष्ठ नागरिक व गरोदर स्त्रियांनासुध्दा धार्मिक स्थळे / प्रार्थना स्थळांना भेट देण्याची मुभा देण्यात येत आहे.

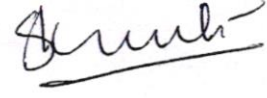
धार्मिक स्थाने/प्रार्थना स्थळांच्या क्षेत्रात प्रवेश करताना मुख आवरण (मास्क) घालणे, शारिरीक अंतर राखणे, औष्णिक पटेक्षण (थर्मलस्कॅनिंग) व हात धुणे किंवा रोगाणुरोधक यंत्र

अनिवार्य असेल या शिवाय कोविड-१९ च्या फैलावास प्रतिबंध करण्यासाठीच्या उपाय योजनांवर प्रमाणित कार्यचालन कार्यपद्धती (एसओपी) संदर्भ क्र.७ मध्ये जोडलेल्या जोडपत्र-अ मध्ये दिलेली अटी व शर्ती लागू राहतील.

याशिवाय कोविड-१९ च्या प्रतिबंधासाठी वर निर्दिष्ट केलेल्या आदेशात विहित केलेले शारिरीक अंतर राखणे व खबरदारी याबाबतच्या सर्व निकषांचे पालन करणे आवश्यक राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सीताराम कुंटे)

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -:

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. मंत्री (आरोग्य व कुटुंब कल्याण), मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. राज्यमंत्री (आरोग्य व कुटुंब कल्याण), मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई. (सर्व)
- ८) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई.
- ९) मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सर्व सह सचिव / उप सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) सर्व अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) आयुक्त (आरोग्य सेवा) व अभियान संचालक, एनएचएम, मुंबई.
- १४) धर्मदाय आयुक्त, एम.एस. मुंबई.
- १५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य विमा संस्था, वरळी, मुंबई.
- १६) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १८) सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
- १९) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- २०) संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई / पुणे.
- २१) अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा

- २२) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व).
- २३) उपसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व).
- २४) जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व).
- २५) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
- २६) जिल्हा हिवताप अधिकारी (सर्व).
- २७) निवड नस्ती (आ-५).

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
Public Health Department
G. T. Hospital complex building,
10th floor Mantralaya, Mumbai- 400 001
No: Corona 2021/C.R.366/Arogya-5,
Dated: 10 November, 2021

Reference:

- 1) The Epidemic Diseases Act, 1897.
- 2) The Disaster Management Act, 2005
- 3) Indian Penal Code, 1860
- 4) Revenue and Forest, Disaster Management, Relief and Rehabilitation Department Order No. DMU 2020/ CR 92/Dis 1 dated 4th June, 2021 and 17th June, 2021 and 25th June, 2021.
- 5) Public Health Department Order No. Corona2021/CR366/Aa-5 Dated 11 Aug 2021
- 6) Public Health Department Order No. Corona2021/CR366/Aa-5 Dated 16 Aug 2021
- 7) Public Health Department Order No. Corona2021/CR366/Aa-5 Dated 24 Sept 2021

ORDER

Break the Chain – Opening of Religious places and places of worship (for Senior citizens and pregnant women)

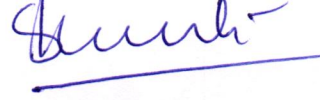
Whereas, in exercise of the powers, conferred under the Disaster Management Act 2005, the undersigned, in his capacity as Chairperson, State Executive Committee had issued the above mentioned Orders. Now by this order-

All citizens over 65 years of age and pregnant women who are fully vaccinated and 14 days have been passed after 2nd dose of Covid-19 Vaccine will also now be allowed to visit all Religious places and places of worship from the date of issue of this order. Wearing of face masks , social distancing , provision for thermal scanning and hand wash or sanitizers will be mandatory. All other conditions in the SOP on preventive measures to contain spread of Covid-19 in religious places / places of worship as attach with above mentioned order No.7 shall be inforce.

Further all norms of social distancing and precaution to prevent Covid-19 as prescribed in above referred orders shall be followed.

BY ORDER AND IN THE NAME OF THE GOVERNOR OF MAHARASHTRA,

(SITARAM KUNTE)
CHIEF SECRETARY
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Copy to:-

- 1) Principle Secretary to Hon'ble Governor, Rajbhavan, Mumbai
- 2) Additional Chief Secretary to Hon'ble Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 3) Secretary to Hon'ble Deputy Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 4) Chief Secretary, Maharashtra State, Mantralaya, Mumbai.
- 5) All ACS/P.S/Secretary Government of Maharashtra Mantralaya, Mumbai.
- 6) Secretary to legislature of Maharashtra.
- 7) Commissioner, Health Services Cum Mission Director, National Health Mission, Mumbai.
- 8) Commissioner, Food and Drug Administration, Bandra, Mumbai.
- 9) All Municipal Commissioner.
- 10) All Police Commissioner.
- 11) All Collectors.
- 12) All Chief Executive Officers, Zillha Parishad
- 13) Director, Health Services, Mumbai/Pune.
- 14) Director, Medical Education and Research, Mumbai.
- 15) All Joint Directors/ Deputy Directors, Public Health Department.
- 16) All Deans of Government Medical Colleges.
- 17) All Civil Surgeons.
- 18) All District Health Officers.
- 19) Copy to select file Helath-5 / with C.R. 366/2021.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
गो.ते. रुग्णालय संकुल इमारत,
१० मजला, मुंबई - ४००००१.
क्रमांक : कोरोना-२०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५,
दिनांक : २४ सप्टेंबर, २०२१.

संदर्भ :

- १) साथरोग अधिनियम, १८९७
- २) आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५
- ३) भारतीय दंड संहिता, १८६०
- ४) महसूल व वन, आपत्ती निवारण मदत व पुनर्वसन विभाग आदेश क्र. डीएमयू-२०२०/
प्र.क्र.९२/आपत्ती-१, दि. ४ जून, १७ जून व २५ जून, २०२१.
- ५) सार्वजनिक आरोग्य विभाग आदेश क्र.कोरोना २०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५, दि.११.८.२०२१
- ६) सार्वजनिक आरोग्य विभाग आदेश क्र.कोरोना २०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५, दि.१६.८.२०२१

आदेश

ब्रेक द चेन : धार्मिक स्थाने / प्रार्थना स्थळे खुली करणेबाबत

ज्या अर्थी आपत्ती निवारण कायदा, २००५ नुसार सक्षम प्राधिकारी म्हणून अध्यक्ष, राज्य व्यवस्थापन समिती यांनी उपरोक्त आदेश पारित केलेले आहेत. त्याअर्थी आता या आदेशाद्वारे उपरोक्त संदर्भ क्र.५ मधील मुद्दा क्र.११ मध्ये निम्नलिखित सुधारणा करण्यात येत आहे.

११. धार्मिक स्थळे

केवळ प्रतिबंधित क्षेत्रांच्या बाहेरील धार्मिक स्थाने व प्रार्थना स्थळे संबंधित धार्मिक स्थानांच्या विश्वस्त / मंडळ / प्राधिकरणाने ठरवून दिलेल्या वेळेप्रमाणे ०७ ऑक्टोबर, २०२१ पासून जनतेसाठी खुली करण्याची मुभा असेल. धार्मिक स्थाने/प्रार्थना स्थळांच्या क्षेत्रात प्रवेश करताना मुख आवरण (मास्क) घालणे, शारिरीक अंतर राखणे, औष्णिक पटेक्षण (थर्मलस्कॅनिंग) व हात धुणे किंवा

रोगाणुरोधक यंत्र (सॅनिटायझर) अनिवार्य असेल. धार्मिक स्थाने/ स्थळांमध्ये कोविड-१९ च्या फैलावास प्रतिबंध करण्यासाठीच्या उपाय योजनांवर प्रमाणित कार्यचालन कार्यपद्धती (एसओपी) यासोबत जोडलेल्या जोडपत्र-अ मध्ये दिल्या आहेत. धार्मिक स्थानिक परिस्थिती विचारा घेऊन सक्षम प्राधिका-यांना मार्गदर्शक तत्वामध्ये आवश्यक निर्देशांची भर घालता येईल.

याशिवाय, कोविड- १९ च्या प्रतिबंधासाठी वर निर्दिष्ट केलेल्या आदेशात विहित केलेले शारिरीक अंतर राखणे व खबरदारी याबाबतच्या सर्व निकषांचे पालन करणे आवश्यक राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सीताराम कुंटे)

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. मंत्री (आरोग्य व कुटुंब कल्याण), मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. राज्यमंत्री (आरोग्य व कुटुंब कल्याण), मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई. (सर्व)
- ८) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई.
- ९) मुख्य सचिव यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सर्व सह सचिव / उप सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) सर्व अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) आयुक्त (आरोग्य सेवा) व अभियान संचालक, एनएचएम, मुंबई.
- १४) धर्मदाय आयुक्त, एम.एस. मुंबई.
- १५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य विमा संस्था, वरळी, मुंबई.
- १६) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १८) सर्व महानगरपालिका आयुक्त.
- १९) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- २०) संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई / पुणे.

- २१) अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा
- २२) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व).
- २३) उपसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व).
- २४) जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व).
- २५) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
- २६) जिल्हा हिवताप अधिकारी (सर्व).
- २७) निवड नस्ती (आ-५).

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
गो.ते. रुग्णालय संकुल इमारत,
१० मजला, मुंबई - ४००००१.
क्रमांक : कोरोना-२०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५,
दिनांक : २४ सप्टेंबर, २०२१.

जोडपत्र- अ

धार्मिक स्थाने/प्रार्थना स्थळे या ठिकाणी कोविड-१९ चा प्रसार रोखण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांवरील प्रमाण कार्यचालन कार्यपद्धती

१. पार्श्वभूमी -

नागरिक मोठ्या संख्येने धार्मिक स्थानांना /प्रार्थना स्थळांना भेटी देतात. कोविड-१९ साथरोग पार्श्वभूमीवर जंतुसंसर्गाचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी धार्मिक स्थळी/प्रार्थना स्थळी आवश्यक शारिरीक अंतर राखणे आणि इतर उपाययोजना अनुसरणे महत्त्वाचे आहे.

२. व्याप्ती -

या आदेशानुसार धार्मिक स्थळी/प्रार्थनास्थळी कोविड-१९ चा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी विनिर्दिष्ट उपाययोजनांबरोबरच विविध सर्वसाधारण खबरदारीच्या उपाययोजना आरेखित करण्यात आल्या आहेत.प्रतिबंधित क्षेत्रातील धार्मिक स्थाने/प्रार्थना स्थळे नागरिकांसाठी बंद राहतील. केवळ प्रतिबंधित क्षेत्राबाहेरील स्थळे, उघडण्याची मुभा असेल.

३. सर्वसाधारण प्रतिबंधात्मक उपाययोजना -

६५ वर्षांवरील व्यक्ती, विविध व्याधीग्रस्त व्यक्ती, गरोदर महिला आणि १० वर्षाखालील बालके यांना घरीच राहण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. धार्मिक संस्थांची व्यवस्था पाहणा-या विश्वस्त मंडळांनी त्यानुसार सूचना द्याव्यात. सर्वसाधारण प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांमध्ये कोविड-१९ चा धोका कमी करणाऱ्या सामान्य सार्वजनिक आरोग्यकारी उपाययोजना अंतर्भूत आहेत. या उपाययोजनांचे सर्वांनी कर्मचा-यांसह सर्व भाविक,विक्रेते पालन करणे गरजेचे आहे. यामध्ये पुढील गोष्टी अंतर्भूत आहेत:

१. नागरिकांनी धार्मिक स्थळ/प्रार्थनास्थळासह सार्वजनिक ठिकाणी शक्यतोवर, कमीतकमी ६ फुटाचे शारिरीक अंतर राखवे.
२. मुखावरण / मास्क यांचा उपयोग करणे अनिवार्य असेल.
३. वारंवार साबणाने हात धुवावे (किमान ४०-६० सेकंद), (अगदी हात अस्वच्छ दिसत नसले तरीही).

४. श्वसनविषयक शिष्टाचारांचे तंतोतंत पालन करावे. यामध्ये खोकताना/ शिंकताना आपले तोंड व नाक टिश्यूपेपरने/हातरुमालाने/कोपराच्या सहाय्याने झाकणे आणि वापरलेल्या टिश्यूपेपरची योग्यरीत्या विल्हेवाट लावावी.
५. सर्वांनी आपल्या आरोग्याचे स्व संनियंत्रण करावे आणि राज्य व जिल्हा मदत वाहिनीला (हेल्पलाईन) त्वरित कोणत्याही आजारपणाची माहिती द्यावी.
६. थुंकण्यास सक्त प्रतिबंध करण्यात येत आहे.थुकणे हा दंडनीय अपराथ राहिल.
७. सर्वांनी आरोग्य सेतू ॲपचा वापर करावा.

४. सर्व धार्मिक स्थानांनी खालील निर्देशांचे पालन करणे आवश्यक राहिल.:

१. प्रवेशद्वारावर हाताची स्वच्छता राखण्यासाठी रोगाणुरोधक यंत्र (सॅनीटायझर) आणि औष्णिक पटेक्षण (थर्मल स्क्रीनिंग) या सुविधा ठेवण्यात याव्यात.
२. रोगाची कोणतीही लक्षणे नसलेल्या व्यक्तीसच केवळ आवाराच्या आत येण्याची मुभा देण्यात यावी.
३. केवळ मुख आवरणाचा वापर केलेल्या/ मास्क लावलेल्या सर्व व्यक्तींना आत प्रवेश करण्याची मुभा देण्यात यावा.
४. कोविड-१९ या रोगाविषयीच्या प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांवरील भितीपत्रके / फलक ठळक ठिकाणी लावण्यात आले आहेत. कोविड-१९ या रोगावरील प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांवरील जनजागृती करणाऱ्या दृक-श्राव्य चित्रफिती सर्व प्रार्थना स्थळांमध्ये नियमित लावण्यात यावी.
५. भेट देणाऱ्या व्यक्तींना एक एक करून आत सोडण्यात यावे. कोणत्याही विशिष्ट कालावधीत आवारात आत जाण्यास परवानगी देण्यात येणाऱ्या व्यक्तींची संख्या ही विश्वस्त / मंडळ यांनी स्थानिक प्राधिकाऱ्यांद्वारे (जिल्हाधिकारी/महानगरपालिका इत्यादी) प्रार्थना स्थळाच्या संरचनेचा आकार, तेथील वायुविजन इत्यादी यांसारखे घटक विचारात घेऊन ठरवावी.
६. चपला / पादत्राणे स्वतःच्या वाहनाच्या आत काढून ठेवावे. गरज असल्यास ते प्रत्येक व्यक्ती/ कुटुंब यांसाठी ठेवण्यात आलेल्या जागी त्यांच्यातील व्यक्तींनी नेऊन ठेवावीत.
७. वाहनतळ व प्रार्थना स्थळाच्या बाहेरील गर्दीचे योग्यरीत्या व्यवस्थापन- यथोचितरीत्या शारिरीक अंतर राखण्याविषयीची मानके अनुसरून करण्यात यावी.
८. प्रार्थनास्थळाच्या बाहेर व आत असलेली कोणतीही दुकाने, स्टॉल, उपहारगृहे इत्यादी येथे सुयोग्य शारिरीक अंतर राखण्याविषयीच्या मानकांचे नेहमी पालन करण्यात यावे.
९. रांगेचे व्यवस्थापन करण्याकरिता दौन व्यक्तींमध्ये पुरेसे अंतर राखण्यासाठी विनिर्दिष्ट खुणा कराव्यात आणि प्रार्थनास्थळी शारिरीक अंतर राखले जात असल्याची खातरजमा करण्यात यावी.
१०. भेट देणाऱ्यांसाठी आत व बाहेर जाण्यासाठी प्राधान्याने स्वतंत्र मार्ग ठेवावे.

११. प्रवेश करण्यासाठी रांग लावताना नेहमी किमान सहा फुटांचे अंतर राखले जात आहे. प्रार्थनास्थळाचे व्यवस्थापन यासाठी जबाबदार राहिल.
१२. लोकांनी आत प्रवेश करण्यापूर्वी साबण व पाण्याने हात-पाय धुवावे.
१३. पुरेसे शारिरीक अंतर राखले जाईल अशा रीतीने आसनव्यवस्था करण्यात यावी. वातानुकूलन / वायुविजन याकरिता केंद्रीय लोक निर्माण विभागाची मार्गदर्शक तत्त्वे अनुसरण्यात यावी. त्याचबरोबर सर्व वातानुकूलन यंत्रांचे तापमान २४-३० डिग्री से. ठेवण्यात आले आहे. संबंधित आर्द्रतेचा स्तर ४०-७० टक्के इतका ठेवावा. शक्य असेल तेथवर ताजी हवा आत येईल आणि आत पुरेशी खेळती हवा राहिल यावर भर देण्यात येत यावा.
१४. पुतळे/ मूर्ती / धार्मिक ग्रंथ, इत्यादींना स्पर्श करण्यास मुभा असणार राहणार नाही.
१५. मोठ्या प्रमाणावर गर्दी करण्यास/सतत घोळके करण्यास प्रतिबंध करण्यात येत आहे.
१६. संसर्ग पसरण्याचा संभाव्य धोका लक्षात घेता, शक्य असेल तेथे ध्वनिमुद्रित केलेले धार्मिक संगीत/गाणी वाजवण्यात यावी आणि गायकवृंद /गायक मंडळी यांना मुभा असणार नाही.
१७. एकमेकांना अभिवादन करताना व्यक्तीचा प्रत्यक्ष शारीरिक संपर्क टाळण्यात यावा.
१८. प्रार्थनेसाठी सामुदायिक चटईचा वापर टाळण्यात यावा आणि भक्त मंडळींनी त्यांची स्वतःची चटई किंवा आसन घेऊन यावे, जे प्रार्थना झाल्यानंतर ते आपल्या सोबत घेऊन जावे.
१९. धार्मिक स्थानाच्या आत प्रत्यक्ष प्रसाद देऊ करणे किंवा तीर्थ शिंपडणे, इत्यादी करण्यास मुभा राहणार नाही.
२०. या जागेतील विशेषकरून, प्रसाधनगृहे, हात व पाय धुण्याच्या जागा/क्षेत्रे इत्यादीची स्वच्छता राखण्यावर विशेष लक्ष देण्यात यावे.
२१. धार्मिक स्थानाच्या व्यवस्थापनाकडून वारंवार त्या जागेची स्वच्छता व निर्जंतुकीकरण करण्यात यावे.
२२. या जागेतील विशेषकरून फरशांची वारंवार स्वच्छता व निर्जंतुकीकरण करण्यात येईल.
२३. भाविक आणि/किंवा कर्मचारी यांनी वापरून टाकलेली मुखावरणे/मास्क /हातमोजे यांची यथोचित विल्हेवाट लावली जाईल. याची खातरजमा करावी.
२४. प्रार्थनास्थळावरील कामगार व कर्मचारीवर्ग यांनी कोविड-१९ विषयक शिष्टाचार पाळणे व त्यांनी रुजू होण्यापूर्वी तसेच जास्त लोकांच्या संपर्कात येणाऱ्या कर्मचा-यांची नियतकालिक गटामुळे आठवड्यातून एकदा कोविड चाचणी करणे आवश्यक आहे.
२५. प्रसाधनगृहे आणि खाण्याच्या ठिकाणी गर्दीचे नियंत्रण करणे आवश्यक आहे.

२६. पोलीस व जिल्हाधिकारी यांच्या सहमतीने प्रत्येक प्रार्थनास्थळाच्या ठिकाणी भेट देऊ शकणा-
या भाविकांची संख्या, जागा व अंतर याविषयी नियम बनवावे तसेच कोविड विषयक शिष्टाचार
पाळावे.
२७. या जागेत संशयित किंवा निश्चित अशी रूग्ण व्यक्ती आढळल्यास :
- क. आजारी व्यक्तीला इतरांपासून स्वतंत्र अशा एखाद्या वेगळ्या खोलीत किंवा
जागेत ठेवावे.
- ख. डॉक्टरांकडून त्याची/तिची तपासणी करण्यात येईतोपर्यंत त्याला/तिला
मास्क / मुखावरण पुरवावे.
- ग. तात्काळ जवळच्या वैद्यकीय सुविधा केंद्रास (रुग्णालय/ दवाखाना) कळवावे
किंवा राज्य किंवा जिल्हा सेवा मदत केंद्राशी संपर्क साधण्यात यावा.
- घ. पदनिर्देशित सार्वजनिक आरोग्य प्राधिकारी (जिल्हा आर टी टी/उपचार
करणारे भिषक (फिजीशियन)) या संबंधात जोखमीचे निर्धारण करतोपर्यंत
आणि त्यानुसार या प्रकरणी त्या व्यक्तीच्या संदर्भात त्याच्या/तिच्या जवळच्या
संपर्कातील व्यक्तीशी संपर्क व निर्जंतुकीकरण याची गरज यासंबंधातील
पुढील कार्यवाही सुरु करण्यात येईल.
- ङ. ती व्यक्ती बाधित असल्याचे आढळून आल्यास, त्या जागेचे निर्जंतुकीकरण
हाती घेण्यासंबंधातील पुढील कार्यवाही सुरु करण्यात येईल.

(सीताराम कुंटे)

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
Public Health Department
G. T. Hospital complex building,
10th floor Mantralaya, Mumbai- 400 001
No: Corona 2021/C.R.366/Arogya-5,
Dated: 24 September, 2021

Reference:

- 1) The Epidemic Diseases Act, 1897.
- 2) The Disaster Management Act, 2005
- 3) Indian Penal Code, 1860
- 4) Revenue and Forest, Disaster Management, Relief and Rehabilitation Department Order No. DMU 2020/ CR 92/Dis 1 dated 4th June, 2021 and 17th June, 2021 and 25th June, 2021.
- 5) Public Health Department Order No. Corona2021/CR366/Aa-5 Dated 11 Aug 2021
- 6) Public Health Department Order No. Corona2021/CR366/Aa-5 Dated 16 Aug 2021

ORDER

Break the Chain – Modified Guidelines

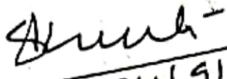
Whereas, in exercise of the powers, conferred under the Disaster Management Act 2005, the undersigned, in his capacity as Chairperson, State Executive Committee had issued the above mentioned Orders. Now by this order, Para No.11 in above mentioned order No.5 is modified to the extent mentioned below.

11. Religious Places

Religious places and places of worship for public will be allowed to open with effect from 7.10.2021, as per timings decided by the trust / board/ authority of the respective religious places , outside of containment zones only. Wearing of face masks , social distancing , provision for thermal scanning and hand wash or sanitizers will be mandatory. The SOP on preventive measures to contain spread of Covid 19 in religious places / places of worship is attached herewith as Annexure-A . The concerned local authorities in consultation with the relevant stakeholders can further add any directions to these guidelines taking into consideration the local conditions.

Further all norms of social distancing and precaution to prevent Covid-19 as prescribed in above referred orders shall be followed.

BY ORDER AND IN THE NAME OF THE GOVERNOR OF MAHARASHTRA,

24/9/21
(SITARAM KUNTE)
CHIEF SECRETARY
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Copy to:-

- 1) Principle Secretary to Hon'ble Governor, Rajbhavan, Mumbai
- 2) Additional Chief Secretary to Hon'ble Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 3) Secretary to Hon'ble Deputy Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 4) Chief Secretary, Maharashtra State, Mantralaya, Mumbai.
- 5) All ACS/P.S/Secretary Government of Maharashtra Mantralaya, Mumbai.
- 6) Secretary to legislature of Maharashtra.
- 7) Commissioner, Health Services Cum Mission Director, National Health Mission, Mumbai.
- 8) Commissioner, Food and Drug Administration, Bandra, Mumbai.
- 9) All Municipal Commissioner.
- 10) All Police Commissioner.
- 11) All Collectors.
- 12) All Chief Executive Officers, Zillha Parishad
- 13) Director, Health Services, Mumbai/Pune.
- 14) Director, Medical Education and Research, Mumbai.
- 15) All Joint Directors/ Deputy Directors, Public Health Department.
- 16) All Deans of Government Medical Colleges.
- 17) All Civil Surgeons.
- 18) All District Health Officers.
- 19) Copy to select file Helath-5 / with C.R. 366/2021.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
Public Health Department
G. T. Hospital complex building,
10th floor Mantralaya, Mumbai- 400 001
No: Corona 2021/C.R.366/Arogya-5,
Dated: 24 September, 2021

ANNEXURE-A

**SOP on preventive measures to contain spread of Covid -19 in religious places /places of
worship**

1. Background –

Religious places /places of worship get frequented by large number of people. To prevent spread of Covid-19 infection, it is important that required social distancing and other preventive measures are followed in such premises.

2. Scope-

This document outlines various generic precautionary measures to be adopted in addition to specific measures to be taken at particular places to prevent spread of Covid -19. Religious places /places of worship for public in containment zones shall remain closed. Only those outside containment zones will be allowed to open up.

3. Generic Preventive Measures –

Person above 65 years of age, persons with comorbidities, pregnant women and children below the age of 10 years are advised to stay at home. Organisation managing the religious institutions to advise accordingly. The generic preventive measures include simple public health measures that are to be followed to reduce the risk of Covid-19. These measures need to be observed by all (workers and visitors) in these places all times. These include :

- I. Individuals must maintain a minimum distance of 6 feet in public places as far as feasible.
- II. Use of face covers/mask to be mandatory.

- III. Practice frequent handwashing with soap (for at least 40-60 seconds) even when hands are not visibly dirty. Use of alcohol based hand sanitizers (for at least 20seconds) can be made wherever feasible.
- IV. Respiratory etiquettes to be strictly followed. This involves strict practice of covering one's mouth and nose while coughing and sneezing with a tissue/ handkerchief/flexed elbow and disposing of used tissue properly.
- V. Self-monitoring of health by all and reporting any illness at the earliest to state and district helpline.
- VI. Spitting should be strictly prohibited. Penalty may be imposed as a deterrent.
- VII. Installation and use of Arogya Setu App shall be advised to all.

4.All religious places shall also ensure :

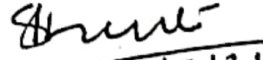
- I. Entrance to have mandatory hand hygiene (sanitizer dispenser) and thermal screening provisions.
- II. Only asymptomatic persons shall be allowed in the premises.
- III. All persons to be allowed entry only if using face covers /masks.
- IV. Posters/standees on preventive measures about Covid -19 to be displayed prominently . Audio and video clips to spread awareness on preventive measures for Covid -19 should be regularly played in all places of worship.
- V. Staggering of visitors to be done. The number of people allowed inside the premises in any particular time slot may be decided on factors such as the size of the structure, ventilation etc. by the trust /board along with the local authorities (District Collector/ Municipal corporation etc.).
- VI. Shoes/footware to be preferably taken off inside own vehicle. If needed they should kept in separate slots for each individual/family by the persons themselves.
- VII. Proper crowd management in the parking lots and outside the premises – duly following social distancing norms shall be organised.
- VIII. Any shops, stalls, cafeteria etc., outside the premises shall follow social distancing norms and all relevant guidelines at all times.
- IX. Specific markings may be made with sufficient distant to manage the queue and ensure social distancing in the premises.

- X. Preferably separate entry and exits for visitors shall be organised.
- XI. Maintain physical distancing of a minimum of 6 feet at all times when queuing up for entry. Management of the place of worship will be responsible for the same.
- XII. People should wash their hand & feet with soap & water before entering the premises.
- XII. Seating arrangement to be made in such a way that adequate social distancing is maintained. For air-conditions/ventilation, the guidelines of CPWD shall be followed which inter alia emphasises that the temperature setting of all air conditioning devices should be in the range of 24-30°C, relative humidity should be in the range of 40-70%, intake of fresh air should be as much as possible and cross ventilation should be adequate.
- XIV. Touching of status/idols/holy books etc. not to be allowed.
- XV. Large gatherings/congregation continue to remain prohibited.
- XVI. In view of potential threat of spread of infection, as far as feasible recorded devotional music/songs may be played and choir or singing groups should not be allowed.
- XVII. Avoid physical contact while greeting each other.
- XVII. Common prayer mats should be avoided and devotees should bring their own prayer mat or piece of cloth which they may take back with them.
- XIX. No physical offerings like Prasad/distribution or sprinkling of holy water, etc. to be allowed inside the religious place.
- XX. Effective sanitation within the premises shall be maintained with particular focus on lavatories, hand and foot-washing stations/areas.
- XXI. Frequent cleaning and disinfection to be maintained by the management of the religious place.
- XXII. The floors should particularly be cleaned multiple times in the premises.
- XXIII. Proper disposal of face covers/masks/gloves left over by visitors and/or employees should be ensured.
- XXIV. Worship place workers and personnel need to have Covid-19 safety protocol and pre-joining and weekly Covid test in highly exposed groups.
- XXV. Toilet and eating places need crowd control.

XXVI. Number, space and distance protocol to be maintained by each worship place with and undertaking to the Police and Collector for adherence.

XXVII. In case of a suspect or confirmed case in the premises.

- a. Place the ill person in a room or area where they are isolated from others.
- b. Provide a mask/face cover till such time he/she is examined by a doctor.
- c. Immediately inform the nearest medical facility(hospital/clinic) or call the state or district helpline.
- d. A risk assessment will be undertaken by the designated public health authority (district RRT/treating physician) and accordingly further action be initiated regarding management of case, his/her contacts and need for disinfection.
- e. Disinfection of the premises to be taken up if the person is found positive.

24/9/21

(SITARAM KUNTE)
CHIEF SECRETARY
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

महाराष्ट्र शासन